

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vseh dan svojev, izvenredni nedelje in praznika.
 Štirinajst: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin., za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.
 Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, pritrilno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
 v Jugoslaviji: celoletno naprej plačan K 84—
 polletno 42—
 3 mesečno 21—
 1 7—
 V inozemstvu: celoletno K 95—
 polletno 50—
 3 mesečno 26—
 1 9—
 Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vredno 500 po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Vredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, L. nadstropje. Telefon št. 34.
 Dopolnje sprejema in podpisane in zadržane frankovane.
 Rekopisov ne vrača.
Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Koroška.

Načrt, ki ga je sprejela mirovna konferenca v pogodbi z Nemško Avstrijo, kaže na prvi pogled, da je ta načrt kompromisen in da posreduje med minimalnimi našimi in nemškimi zahtevami. Ne da vsega nam, kar smo zahtevali, pa tudi ne Nemcem. Mirovna pogodba se je prilagodila našemu minimalnemu načrtu, in je obenem upoštevala minimalni načrt, ki ga je za Nemce izdelal znani profesor Pfaunder. Iz Pfaunderjevega načrta je mirovna pogodba prevzela črto od Osteriga do Jepe nad Mojstrano in potem čez bvaško teraso na sever, toda do čim se ustavi Pfaunder ob Dravi, gre mirovni načrt nam v korist preko Drave na sever od osovskih Tur med Vrbskim in Osovskim jezerom. Meja gre po osovskih Turah in naprej nad Gosposvetkim poljem na Sinjo planino ter naprej na Štajersko, skoro prav tako, kakor je zarisana v slovenskem minimalnem načrtu, ki je v tem predelu malone docela sprejet. Zanimivo je, kako so pri tem kompromisu delili: Od dveh glavnih mest so dali manjše, Beljak, Nemcem, večje, namreč Celovec, pa Slovencem. Istotako se je zgodilo glede obeh spornih velikih jezer, Vrbsko nam, Osovsko Nemcem. Toda po tem načrtu izgubimo malodane skoro ves takozv. gornji sloven. Korotan, zapadni del okrog Beljaka. Na zemljevidu izgleda Koroška, kakor nagubana vreča, v sredini zategnjena, in se deli na Zgornje in Spodnje Koroško. To ne pomeni Severnega in Južnega Koroškega. Spodnje Koroško je istočno del, ki gravitira na Štajersko. Zgornje Koroško je pa visokogorski del do Gornjega Dravograda in gravitira gospodarsko več ali manj na zapad. Celovec je glavni kraj Spodnjega, Beljak na Zgornjega Koroškega, v kolikor gre za slovensko pokrajino. Na ta način izgubimo po pariškem načrtu razmeroma neznatni del Roža, Bvaško jezero, dolino Zilice in krasno Zilisko dolino z vsemi etnografskimi zanimivostmi in čvrstimi slovenskim rodov. Ostanje nam pa največji kras koroške dežele, slovenski Rož, Vrbsko jezero in zgodovinsko Gosposvetko polje s krnskim gradom in našim vojvodskim prestolom. Dobimo tako povrjnih del svoje domovine, drugi del, našo Zilo, pa naj bi po tem načrtu izgubili za vedno.

*) Glej dr. Oblak, Koroška Slovenija, „Slov. Narod“ z dne 23. nov. 1918.

Ob pogodbi.

Kakor je razveseljiva delna pravična rešitev, tako nam ostane željo. Naši neodrešeni kraji se zopet večajo. Mirovna pogodba deli mejo v oddelke. Del meje od Peči preko Jepe na Vogliče, Bukovje, Krko do Petelinjeka imenujejo mejo »pridržkom«. Ni čisto jasno, kaj pomeni ta pridržek, dokler ne dobimo avtentičnega teksta mi-

rovne pogodbe. Naš poročevalec javlja, da ta del meje ni definitivno prisojen nam, marveč da ga bodo prisodili po posebnem sklepu Četvorice z ozirom na »dejanski položaj«, ki bo dotlej ustvarjen z vojaškimi operacijami. Glede tega dela naše Koroške je še torej treba vojaškega napora in diplomatske borbe v Parizu, proti Nemcem, njihovim zaveznikom Lahom in egoističnim Francozom. Lahom prijazni »Le Temps« že piše Nemcem v prilogi in Segré je že na potu k pogajanjem, da bo nemškimi delegatom za botra. Tudi glede Reke so si izmislili nekakšno rešitev, ki se ji zadržega že na daleč pozna. Reka naj bi bila kakor menica država a' vista na tri leta, potem pa pride plebiscit. Reška država naj bi obsegala tudi precej zaledja in otoke. Takšna rešitev naj bi tako nam, kakor Lahom delala upe, da dobimo eni ali drugi to državico, uprava pa naj bi se sestavila že vnaprej v prid Lahom. Najhujši udarec za nas pa je carinski in tarifni, ker dovoljuje Nemški Avstriji neke za nas izredno škodljive servitute na naše luke in železnice. Okrog tega vprašanja se bo morala vrteti naša zunanja politika v prihodnjih letih. Ta rešitev ima pa tudi svojo dobro stran: Prisiljeni bomo vsi, da opustimo politiko vsakega cerkvenega zvonika in politiko medsebojnega pljuvanja v skledo in se lotimo organiziranja strank in domače politike s stališča carine, tarifov, socialne politike, morja, — iz kratka, da se lotimo politike mestu domačih babjih afer. Kaj se to pravi, vidimo sedaj ob konferenci.

Pogajanja za premirje na Koroškem.

LDU Kranj, 4. junija. Danes so se začela v Kranju pogajanja za premirje na Koroškem. Kraljevino SHS zastopa četvorica delegatov, in sicer: podpredsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Gregor Žerjav kot predsednik, general Maister, podpolkovnik Miljutin Nedić in kapetan Gjorgije Gilihič. Nemško-avstrijsko republiko zastopa konzul Maks Hoffinger, kateremu so pridružili podpolkovnik Sigmund Knaus, major Josip Hayer in ritmeister dr. Jakob Reinlein. V imenu jugoslovanske delegacije je početkom seje pozdravil dr. Žerjav delegate, ki naj čim prej prinesejo v nesrečni, nam vsem tako dragi Korotan zaželjeni mir. Po zahvali konzula Hoffingerja so pričele razprave, ki se bodo jutri nadaljevale.

Severna meja.

Iz svojega včerajšnjega posebnega izdajanja ponavljamo svoja poročila: Pariz, 4. junija zjutraj. (Izvirno poročilo »Slov. Narod«.) V načrtu mirovne pogodbe, ki so jo zavezniške in asociirane sile predložile Nemški Avstriji, se meje te države določajo, kakor sledi: 1. S Švico in Lichtensteinom kakor doslej.

2. Nasproti Italiji. Demarkacijska meja od Reschenscheidecka do Dreherrenspitz (na Tirolskem), potem iztočno, razlikuje se od demarkacijske meje, v sodnem okraju Sillian med Wimbachom in Arnbachom čez Dravo, tako, da pripadajo Italiji kraji Innichen, Sexten in Vierschach; potem razvode med vodama Drava in Sartenbach na eno, Piave in Tagliamento na drugo stran; nadalje na goro Osternik na Koroškem (severo - severo - zapadno Zabnice); potem razvode med Zilo in Zilico (severno Trbiža), južno Vrat (Törl), nato čez Zilico do vrha Peči (severno Rateč).

3. S pridržkom: Od vrha Peči na iztok ob koroški deželni meji do Kepe (nad Mojstrano na Goreniskem); od tod naravnost na sever, do severoiztočno Beljaka, nekako do Zgor. Voglič (Oberwinklern) v občini Kostanje (ali Gozdanje, Köstenberg med Osovskim in Vrbskim jezerom); od tod iztočno mejo med okrajema St. Vid in Celovec nekako pri Vel. Bukovju (Grossbuchu, občina Dole Ponfeld); dalje vzdolž te meje na iztok do Steirbruchkozla, potem severo - iztočno do Krke, kjer se meja sosednjega okraja velikovškega loči od reke; potem ob meji velikovškega sosednjega okraja severoiztočno na Spik (Speikogel), potem južnoiztočno od Kasparsteina pri Smartnem (južno St. Pavla), občina Ruda, nato iztočno preko Labodnice severno Labuda do Petelinjeka (Hühnerkogel), v občini Ojstrica nad Dravogradom (Kienberz).

4. S Kraljevino Srbom, Hrvatov in Slovencev: Od Petelinjeka na iztok do St. Urbana v občini Pernice, čez Štajersko deželno mejo, potem po razvodu ju med Dravo in Sekovo, meja med mariborskim in liniškim okrajem, vzdolž te meje do točke, kjer se ta okrajna meja reže z Muro nad Špiljami. Potem po reki Muri navzdol do točke, ki se bo pri Segovcah (Sögersdorf) zapadno Radgone še določila; potem severoiztočno, na eni strani med Obraino in krajem Dietzem, na drugi strani med Pridahofom in Farovcami (Pfarrsdorfom); nato na bivšo avstrijsko - ogrsko mejo med občinama Pölsen na avstrijski strani in Korošcem (Karolyfalva, Karlsdorf), na ogrski strani. Od točke bivše meje med obema vasema severno vzdolž bivše avstro - ogrske meje do točke pri Sv. Ani, občina Aigen, sodni okraj Fehring, kjer bo trojna državna meja med Avstrijo, Jugoslavijo in Ogrsko. (Ta točka je blizu Monoštra in Lendave).

5. Z Ogrsko: Od zadnje imenovane točke vzdolž stare meje med Avstrijo in Ogrsko do neke točke približno 4 km južno - zapadno Požuna, potem ob glavnem toku Donave do točke 4 km zapadno požunskega mosta, kjer bo trojna meja med Avstrijo, Českoslovaško in Ogrsko.
 6. Nasproti Čehoslovaški. Od ravnikar označene točke vzdolž plovnega glavnega toka Donave do iz-

liva Morave; potem po črti, ki se bo na desnem bregu Morave potegnila tako, da bo tok reke popolnoma na razpolaganje Čehoslovaški državi in da ostane železnica z Dunaja na Suhe Krute in Hohenau popolnoma Avstriji, na to do izliva reke Thaya, od tod v smeri zapadno severozapadno, tako da reže meja železnico Hohenau Wilfersdorf in Hohenau Suhi Kruti 1 km južno postaje Hohenau, tako, da obdrži Avstrija zvezo Laa med Poisdorfom in Herrenbaumgartenom do točke, kjer se železnica Laa Grossbach veže s staro mejo Moravsko - Nižje Avstrijsko; potem po stari meji nižjeavstrijski z Moravsko in Češko do točke približno 9 1/2 km južno južnoiztočno od Nove Bistrice, potem južnozapadno v črti zapadno Heidenreichsteina in Schremsa med mestom Gmünd in odcepom železnice Gmünd - Budjevice in Gmünd - Třeboň. Od tod ob reki Lanjšici poldrug kilometer navzgor železniškega mostu pri Gmündu, potem ob reki do krivulje te reke približno 4 km severno kraja Wajtra, na to iztočno kraja Scheiben v občini Grosspertholz na češko staro deželno mejo, potem vzdolž te meje med bivšo Češko in bivšo Gornje Avstrijsko do nemške državne meje od 3. avgusta 1914.

Gospodarske določbe.

Dunaj, 4. junija. Načrt mirovne pogodbe, v kolikor je bila do sedaj izročena, ne obsega nobene določbe glede priključitve Nemške Avstrije, niti v pozitivnem, niti v negativnem zmislu. Najvažnejše trgovsko-politične določbe so te le:

Nemška Avstrija prizna s svoje strani pravico največjih udobnosti, izprva za pet let in pozneje, kakor določi svet Zveze narodov, še za nadalje razdobje. Izvzete od te pravice so morbitne carinske olajšave med Nemško Avstrijo in Čehoslovaško za dobo pet let.

Olajšave glede uvoza po morju se proporcionalno k carinam vzdrže za tri leta. Carina, ki je veljala leta 1914., se šest mesecev ne sme povišati. Pogodbena carina za sadje, zelenjavo, oljivno olje, jajca, prašiče in izdelke iz prašičevega mesa se tri leta ne sme povišati.

Vsaka antantna država bo tekom šestih mesecev sporočila Nemški Avstriji, katere prejšnje pogodbe vzdržuje v veljavi.

Te in druge določbe glede trgovskih odnošajev in državnih pogodb se glase enako, kakor določbe v nemških mirovnih pogojih ter je Nemška Avstrija primorana enostransko priznati pravico največjih udobnosti tudi nacionalnim državam. Tretji odstavek načrta pogodbe glede dolgov se glasi enako, kakor tozadevne določbe v nemških mirovnih pogojih. Enako tudi četrti odstavek, z nekaterimi izpremembami. Tako določa člen 297 v dostavku, da premoženjski

davek ne sme zadeti pripadnikov zavezniških in asociiranih držav. Dostavek k členu 298 vsebuje določbo, ki razveljavlja določbe gospodarske vojne, izdane po 1. novembru 1918. Določbe glede železnice, vodnih cest in pristanišč so podobne nemškim mirovnim določbam ter obsegajo: Enostransko pravico do največjih ugodnosti za antantne države ter dolžnost Nemške Avstrije, da pripusti, da antantne države na nemško - avstrijskih tleh grade železnice. Posebno se omenja predelska železnica in železnica preko prelaza Rošen, glede katerih se določajo tudi prispevki Nemške Avstrije. Nemški Avstriji se prizna prosti dohod od Adrije v splošnih larskih, prostost provoza tja in do prejšnjih avstrijskih pristanišč Čeho - Slovakom se priznavajo lastni vlaki na progi Požun - Reka in Budjevice - Lains - Trst, enako tudi poštne in brojavne črte preko nemško - avstrijskega ozemlja.

Bistvene določbe mirovne pogodbe z ozirom na vojne vjetnike in civilne interniranca so te-le: Vojne vjetnike in civilne interniranca mora Nemška Avstrija čim prej poslati domov. Stroške nosi Nemška Avstrija. Podrobnosti glede izvedbe povratka določi komisija zastopnikov Avstrije in prisadnih držav. Disciplinarno kaznovani se morajo poslati domov, sodniško kaznovani se smejo v gotovih slučajih pridržati. Obe stranki se odpovedata povračilu stroškov. Generalu Slatinu se je še z obeh strani priznalo, da bo mogel v kratkem stopiti v usni razgovor s antantno komisijo, kateri so poverjena vprašanja vojnih vjetnikov.

Pridržek.

Pariz, 3. junija. Glede meje, ki je označena v tretji točki mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo in ki se tiče celovške kotline, bo svet Četvorice še posebej odločeval. V poučenih krogih so pa mnenja, da ne bo napravil nobene preembe.

Nemci se pritožujejo. Segré naj pomaga.

Štajerci protestirajo proti določeni meji. Graec, 3. junija. Deželni odbor je sklenil protest proti določitvi meji na Štajerskem in proti odstavitvi Radgone in Maribora. Protest se pošlje mirovni komisiji v St. Germain. Tožbe in protesti koroških in štajerskih eksportov.

Pariz, 3. junija. Koroška vojska pri nemško - avstrijski delegaciji Schumi in Wutte protestirata v neod-

LISTEK.

Inženjerstvo pri starih Rimljanih.

Čim večji napredek raznih panog arheologije tembolj se kaže kako daleč posega postanek inženjerskega stanu notri v davno dobo meglene prazgodovine človeškega rodu. »Prainženjerji«, če jih sploh moremo tako imenovati, in prvi tehniški iznajditelji so že bili v transpaleolitični dobi, t. j. v prvi alpski ledeni dobi. Neizmerno dolga doba od takrat do klasične prazgodovine je obenem razvoja zgodovina tehnike, saj nam ravno iz izvori tehnike to najjasnejše pričjujejo, ki zaeno odkrivajo kulturni razvoj človeštva od svojega početka sem. Samoobsebi umevno ne more biti znana izza te prazgodovinske dobe nobena beseda, s katero bi takratni človek nazival inženjerski stan. Šele v Pohomérjevi grški zgodovini zasledimo za tehnike nazivanja »tehnikes« in »arhitektos«. Grška beseda »tehne« pomeni prvotno toliko kot »umetnost« ali »rokodelstvo«, ki se je rabila posebno za kovinarje, za kar priča več mest iz Odiseje in Ilijade. Od Grkov so prevzeli omenjena nazivanja za inženjerje že v drugem stoletju pred Kristom Rimljani.

Svoje inženjerje so nazivalj Rimljani predvsem »arhitekta«, ne glede na to, če so bili isti sužnji ali svobodnjaki, zasebni ali državni uradniki. Rimske »arhitekta« si pa ne sme mo misliti samo stavbnike ali umetnike v današnjem smislu besede. Iz različnih spisov rimskih inženjerjev vemo, da so imeli v svojem področju posebno cestno in vodne zgradbe, zraven pa tudi konstrukcijo vojnih strojev. Tako je n. pr. v »de architektura« naslovljeni knjigi znamenitega rimskega inženjerja »Vitruvija«, iz leta 24 pred Kristom opisana zgradba, oziroma konstrukcija visokih stavb, vodnjakov, kapnic, vodovodov, mest, pristanov, mostov, trdnjav, okopov, gradov, lestvic, odrov, vojnih strojev, godal, mlinov, strojev za vlak in dviganje. Rimski »arhitekta« je bil torej vsestransko izobražen inženjer, predstavljatelj one dobe, ko je bilo mogoče še obvladati vse panoge takratne inženjerske vede. Inženjerskih specialistov Rimljani niso poznali, saj za današnjo jasno razločevanje med arhitekti in inženjerji takratni čas še ni bil gosen. Temu obširnemu znanju pa so bile vsopredne tudi velike zahteve, ki so jih staveli Rimljani na vzgojo svojih inženjerjev. Tako zahteva Vitruvij v že zgoraj omenjeni knjigi od njih znanja: geometrije, aritmetike, optike, godbe, mo-

droslovja, zgodovine, pravoznanstva, medicine in zvezdoznanstva. Modroslovja je potreboval, da se je učil plemenito misliti; godbe, da ga je učila kanoničnega in matematičnega razmerja; medicine, da je spoznaval, so li podobneje, voda in zrak zdravi ali ne; pravoznanstva, da je znal pravno prav postavljati skupne stene in strešne kapi in ni bil opeharjen pri gradbenih pogodbah; zvezdoznanstva, da je spoznal nebesne strani in je vedel graditi ure. Nj torej čuda, da so Rimljani posvetili vzgoji svojega inženjerskega stanu največ pozornosti. Šele zgodovinska raziskavanja zadnjih desetletij so prinesla v to, doslej še malo poznato panogo stare rimske kulture nekoliko jasnosti. Ta raziskavanja nam pričajo, da se izobrazba inženjerjev ni vršila enako kot ona rokodelcev, ampak so zanje že takrat obstajale visoke šole. Izobrazba je torej bila na višji stopnji, kot n. pr. ona starih egipčanskih inženjerjev. Tukaj je vladalo še razmerje učencev in pomočnikov do mojstra, tam pa sta že pripravljala roka v roki teorija in praksa mladega inženjerja za bodoči znanstveni poklic. »Stavbniki, ki so brez učenih ved stremili le za mehanično izrjenostjo niso doživeli s svojimi deli slave, a oni zopet, ki so se opirali le na teorijo in učeno vedo, so zagrabili le senco nagoste telesne razlaga Vitruvij na

enem mestu svojega spisa. In že v zadnji mladeniški dobi naj prično s študijem oni, ki čutiljo v sebi veselje za ta poklic, jim kliče ta pisatelj zopet na drugem mestu. Zanimive podatke zainoremo razbrati iz različnih odlokov cesarja Konstantina. Tako je pisal l. 334. svojemu afrikanskemu namestniku: »Mi potrebujemo veliko inženjerjev. Ker nam jih primanjkuje, vspodbudi osebe afrikanskih provinc, za ta študij. Njih starost bodi kakih 18 let in naj že imajo za splošno izobrazbo potrebne znanosti.« Druge zopet ukazuje, da naj so so učenci in njih starši oproščeni vseh davkov. Sinovi cesarja Konstantina so razširjali to ugodnost tudi na one inženjerje, ki so se posvetili učiteljskemu stanu. Cesar Dioklecijan je izdal zapisnik, iz katerega je posneti honorarje za učitelje tehniških ved. Še jasnejši dokaz, da so imeli Rimljani tehniške visoke šole, ali vsaj nekatere tehniške fakultete, da je listina izza dobe cesarja Aleksandra Severija (l. 228). Iz nje izvemo, da je nastavl v Rimu zdravnik, govornike, gramatike, matematike, mehanike in »arhitekta« z letno plačo kot učitelje in jim ukazal poučevati v nalašč zato pripravljenih učilnicah. Sinovi revnih, a svobodnih staršev, ki so bili na tej šoli, so dobivali žito iz državnih zalog.

Manj kot o vzgoji, nam je pa znano o javni gradbeni upravi in pa o socialnem stališču rimskega inženjerja. Državni uradniki, ki so imeli vrhovno gradbeno vodstvo, ki so oddajali zgradbe, jih vpravljali in vzdrževali, so bili običajno cenzori, pa tudi edili in kvestorji. V posebnih slučajih so bile vpostavljene tudi posebne komisije ali posebni »kuratorji«. Sprva je imela vsa javna dela v rokah država in šele pozneje, ko je ona postala preobširna, so postale javne zgradbe državne in občinske. Predstojniki gorimnenih državnih uradov splošno niso bili inženjerji. Sprva se je podelila ta služba za državo zaslužnim možem, pozneje, posebno za časa cesarjev, pa je bilo le mastno koritarstvo. Le redkokdaj se je povpel kak inženjer do te visoke časti. Kakor n. pr. znameniti rimski inženjer »Julij Frontin«, ki je bil dlje časa »curator aquarum« (nadzornik vodovodov) v Rimu. Med plačanimi uradništvo pri cesarskih namestništvih so pa med harruspices, medicini in interpretes našli tudi »arhitekta«. Pri vsaki rimski armadi je bil od tehničen zbor, ki je skrbel za vzdrževanje vojnega materiala ter obrambnih in oblegovalnih pripomočkov. Tudi bojne stroje in mostove je zgradil ta zbor »fabrijev«. Pri kopanju so pomagali vojski pod vodstvom tehnikov.

Manih listih proti izročitvi 70 tisoč koroških Nemcev in nad 60 tisoč večine Nemcem prijateljev Slovencev Jugoslaviji. Takšen nasprotje Koroške bi bil za vsa doba velika nesreča. Izražata nado, da se odredi plebiscit pod nepristranskim vodstvom. Dr. Kamniker, štajerski ekspert, izjavlja v listih: »O izvedbi tako čisto svežahn osmanjevalne pravice o samoodločbi narodov ne more biti govora. Po strašnih zatiranjih, ki so jim bili izpostavljeni Nemci od meseca novembra na Spodnjem Štajerskem in v sosednih krajih, so nam prisodili ta nova nasilstva, ki nimajo primere v zgodovini. Antanta se je dala samo enostransko poučiti po jugoslovanski delegaciji, ki že več mesecev sedi v Parizu. Vsa naša objektivna pojasnila, ki smo jih neprestano objavljali, so bila zanjo brezpredmetna. Američani so se v Mariboru in Radgoni na licu mesta poučili o položaju; tudi to ni spremenilo odločitve nam v korist. Za Štajersko tudi Italijani, ti naravni nasprotniki Jugoslovanov, niso imeli nobenega interesa. Vse zahteve dr. Zolgerja brez izjeme so bile izpolnjene. S tem se bje v obraz pravici in poštenosti in dela se nasilje nemškemu ozemlju. Načrt je tako gorostasen, da nihče ne more verjeti, da bi se dal izvesti.

General Segré pri koroško-jugoslovanskih pogajanjih.

Dunaj, 4. junija. General Segré je včeraj odpotoval kot zastopnik Italije v antantni komisiji na Koroško, da se udeležijo koroško-jugoslovanskih pogajanj.

Le Temps za nemški Celovec.

Pariz, 3. junija. »Le Temps« se zavzema za to, da bi se popravila nemško-koroška meja. Del celovške kotline s Celovcem naj bi ostal Nemški Avstriji. »L' Oevre« objavlja Nemški Avstriji, da bodo zavezanci v finančnem oziru z njo milo postopali.

Reka v zaledjem — svobodna država za 3 leta.

Pariz, 3. junija. Po poročilih italijanskih listov iz Pariza se da sklepati, da bo prišlo v jadranskem vprašanju do sporazuma. Kakor »Secolo« iz ameriškega vira javlja, bo Reka z vzhodno Istro, Sušatom in otokom Krkom pod komisarjem zveze narodov na tri leta neodvisna država. Nato se ima izvršiti plebiscit. Med tem ima Reka carinsko zvezo z Jugoslavijo, Madžarsko in Nemško Avstrijo, katere države imajo svobodno uporabo železnice in pristanišča. Ako se Reka prikloni Jugoslaviji, mora imeti iste predpise, kakor svoječasno pod Ogrsko.

Romuni prodirajo v Galicijo.

Lucerna, 3. junija. Varšavski listi poročajo, da so Romuni zasedli Kolo-mejo. Nadworno in Tlumacz.

Avstrija mora izročiti povzročitelje vojne.

Lucerna, 3. junija. Glasom mirovnih pogojev bo tudi Nemška Avstrija primorana izročiti zavezniškimi vojaškimi sodščem vse one, ki so zakrivila izbruh svetovne vojne.

Mirovni pogoji so za Avstrijo nesprejemljivi.

Dunaj, 4. junija. Včeraj se je sestel glavni odbor pod predsedništvom predsednika Seitzja. Državni tajnik dr. Bauer je poročal o mirovnih pogojih in jih označil kot nesprejemljive. Temu mnenju se je pridružil ves odbor.

Avstrijska narodna skupščina in mirovni pogoji.

Dunaj, 3. junija. Predsednik Seitz, državni tajnik dr. Bauer in drž. podkancler Fink so odpravili v Feldkirch, kjer bodo imeli posvetovanje z državnim kanclerjem Rennerjem. Za soboto je sklicana na selo narodna skupščina, ki bo razpravljala o mirovnih pogojih.

Pozneje, ko so bile čete v stalnih garnizijah, so preskrbovali in dobavljali ti zbori tudi druge potrebščine. Tako najdemo med njimi omenjene arhitekta, vodne graditelje (librator), mojstre vodnjakov, mojstre cevovodja, inženjerje za napravo jarkov in zemlimerce. V vojnih pristaniščih so našli med uradniki še ladjotesarji (naupeti).

Ti vojaški inženjerji so bili najbrže graditelji velikanskih mostov in ekvaduktov na najrazličnejših mestih prostrane rimske države in stvaritelji ogromnega cestnega omrežja, ki so še danes priča podjetnosti in smelosti rimske tehnike.

Njih imena nam pa niso ohranjena, ker je vrhovni državni uradnik, ki je vodil zgradbo, imel pravico se ovekovečiti na zgradbi. Tako n. pr. vemo, pod katerim cesarjem je nastala zgradba, kateri cenzor je bil »curator operis«, ne vemo pa za ime moža, ki je izvršil umstveno delo zgradbe.

Državne interese pri zgradbah je torej zastopal visok državni uradnik, večinoma le tehniški lajik, imenovan »curator operis«. On je vodil vrhovno upravno vodstvo zgradbe in je po dokončanem delu prevzel zgradbo od podjetnika.

Enako kakor pri Grkih je bila tudi pri Rimljanih oddaja del podjetnikom že zelo razvijata in v najmanjših podrobnostih predpisana.

Uprašanje vseučilista.

Poverjenik za uk in bogočastje dr. Vrstovšek je prejel to - la brzojavko: Beograd, 4. junija. Zahvaliam za pozdrav s slavnosti od otvoritvi tehniških tečajev v Ljubljani. Pridruživam se z iskreno željo, da bi pripadali ti tečajem čim več sadu onem delu našega naroda, ki mu doslej ni dovolila neprijateljska zavist, da bi se razvil do viška kulturne moči. Bodite uverjeni, storiti hočem, da bo mogoče otvoriti čim prej v Ljubljani najvišji kulturni zavod — vseučilišče: Vaše sanje, Vaše želje. — Minister prosvete Ljubomir Davidovič.

Oh, te naredbe!

V 99. številki »Uradnega lista« se nahaja pod št. 501 naredba celokupne dež. vlade za Slovenijo, ki pretega zopet mejo dopustnega in odpustljivega, kaže veliko površnost in pri tem seveda bje v obraz vsakemu socialnemu in demokratičnemu čutu, ne pozna osnovnih pojmov pedagogike in nima nikjer in v nobenem s potrebnih zaslob. Dotična naredba namreč odreja, da voditelji in lastniki enoletnih trgovskih tečajev in zavodov tudi za šolsko leto 1918/19 ne smejo več izdati gojencem in gojencam končnih izprijeval, temveč vsi gojenci se imajo podvreči sklepi preizkušnji pred izpraševalno komisijo, ki jo je sestavilo poverjeništvu za uk in bogočastje. Take naredbe niti naša najhujša tlačiteljica, bivša avstrijska vlada ni izdala, tako netaktno in nepedagogično niti znani nemški »hofrat« pri kranjski dež. vladi ni nastopal, da bi izdal enako naredbo tri tedne pred sklepom šolskega leta. Vzroke za to drakonično naredbo — žalibog — ne izvem. In tako je treba, v kolikor nam dopušča uredništvo prostora, to uganko reševati. Morda je gospodo napotilo do te naredbe dejstvo, da niso vsi zavodi javni. To je deloma opravičljivo, vendar bi se morala napraviti v tem slučaju izjema vsaj pri onih trgovskih tečajih, ki z lahkoto dokažejo, da so bili vedno javnega značaja, če so bili priklopljeni javni šoli. Na takih tečajih so bili in so nastavljeni javni funkcijonarji, ki so pod prisego vezani, da se vrše pouk in izpiti v redu, so torej vse nerednosti izključene. Tudi ta zadnji morebitni vzrok torej ne bo držal. Mogoče je tretjič, da se sklicuje poverjeništvu za uk in bogočastje na dejstvo, da niso učiteljske moči povsod zadostno kvalificirane. Kar se te kvalifikacije tiče, bi bilo neteško od slučaja do slučaja dokazati, da pa morebiti le imajo pitna komisija za enoletni trg. tečaj saj na enem zavodu približno enako usposobljenost, kakor gg. izpiti komisariji za dvorazredne trg. šole one od poverjeništvu sestavljene komisije, ki se leprosi v št. 6. »Uradnega lista« v »Pozivku na str. 346 za vpošiljatev učnih načrtov — katerih od sedaj še niti ne pozna, po katerih pa vendar hoče svoje žrtve izpraševati. Premnogo je končno pedagogičnih vzrokov, katerih vsak zase in sam že dovolj drži, ki govorijo proti tej naredbi. V času, ko želimo povsod bolj enostavni razvoj, ko odstranjujemo težkoče, zajaha naša vlada še hujšega vladnega šimeljna in spusti v svet naredbe, s katerimi jemlje ugled odličnim zavodom, dela učiteljstvu nepotrebne težkoče in nalaga mladini — čisto nemoderno — nova bremenca.

Politične vesti.

Gustjnič na postu. Javnost naše še ne pozna Gustjničja, no, mi ga poznamo prav dobro in njegovo delovanje tudi. Mož se je vrnil pred dobrim tednom iz Zeneve v Ljubljano, kjer je takoj jel prodajati svojo modrost najprvo radevednim posumnikom, v terek pa tudi široki javnosti v obliki intervjua, ki ga je priročil »Napreč«. Iz izvajanj g. Gu-

Rimljani so poznali tudi že oddajo dela v akordu in ravno tako tudi oddajo v akordu raznih stavb, kakor svetlišč, vodovodov, cest, mostov, kloak, kar je privedlo staro rimsko podjetništvo do bujne špekulacije.

Gradišč se je po podatkih stavbnih mojstrov, ki so bili obenem podjetniki in dobavnikj stavbnega gradiva. Njim so bili podrejeni različni nadzorniki, zemlimerci, delovodje in predelavci. Dela so se morala vršiti natančno po načrtih, ki so bili od oblasti potrjeni. Za vsako izpremembo je bilo potrebno posebno oblastveno dovoljenje.

Država je imela pravico porabljiv material, ki je bil v zasebnih lasti, kakor zemljo, ilovico, kamenje, opeko, les itd. po zapriseženih cenilicah ceniti in zaseči.

Prostor, ki je bil potreben za dovoz materiala do stavbišča je moral posestnik za dobo zgradbe brezplačno prepustiti. Potrebna priprava za dovoz gradiva se je od slučaja do slučaja oblastveno predpisovala.

Končana zgradba je bila od pristojnega državnega stavbnega uradnika prevzeta in izid »kolavdacije« so ponavadi zaznamovali na zgradbi sami. Tem zaznamkom imamo največ zahvaliti podatke, ki jih imamo o stavstvu starih Rimljanov in ki nam kažejo resnico francoskega izreka »tout comme chez nous«.

stična se nam zdj potrebna, da prbi-jemo te-le karakteristične odstavke: »Nj važno, koliko naše zemlje dobije Italijani — to je že zdavnaj odločeno in vsa, kar se danes godi okoli tega vprašanja, je samo še škarada, da se reši preostli tega ali onega Trumbičja ali Scapina ali Wilsona — važno pa je, da mi ne dobimo tuje zemlje in tuja mest. ker dobimo lahko denes od tuje zemlje toliko, kolikor bi si je samo želeli. Ne pozabimo, da je Italija med nami najmanj imperialistična. Ona dobi samo 4 do 5% tujega elementa. Francoska ga bo imela 15%, Angleška skoro polovico, Celi čez 30% in naša bodoča Jugoslavija čez 20%. Ne ležimo se torej na tatove, dokler samikrademo... Kadar bo Jugoslavija sovjetska republika, bom tudi jaz centralist, ker v njej ne bo ne policije, ne žandarjev, ne pokvarjene uradniške kaste, ne zelenških trgovcev in nespridenih profesorjev... Vprašamo, dali živi med nami Slovenec, da ne govorimo o Jugoslovanu, ki bi oznanjal z narodnega in domovinskega stališča tako zločinski evanđelji proti najvalitejšim interesom našega naroda in naše mlade države, kakor ga oznanja inženir Gustjnič? Italija nam ugrabi vsu Gorjško in Trst, del Kranjske ne mara in Istro, a to zani — za Gustjničja — ni važno, je popolnoma v redu, saj ne smemo »pozabiti, da je Italija med nami najmanj imperialistična in ne gre, da bi se jezili na tatove, dokler samj krademo. Konstatujemo, da se doslej v vsi Jugoslaviji še ni našel inoroden, kamoli domač človek, ki bi se upal postaviti na tako izdajalsko protinardno in protidržavno stališče, da bi odkrito zagovarjal in odobraval podjarmljenje skoraj pol milijona našega najboljšega, najbolji zavednega in najbolj izobraženega narodnega elementa! Ta dvomljiva slava je ostala prihranena inženjerju Gustjničju. Da takšen brezdomnovec ves gori za boljševištvu, za »sovjetsko republiko, kjer ne bo ne policije, ne žandarjev, ne pokvarjenih uradnikov, ne zelenških trgovcev in ne sprjdenih profesorjev«, se potem ni čuditi. Čudno pa je to, da sme tak človek svojo anarhistično godijo, ki izpodkopa temelje vsakega urejene državnega ustroja, svobodno in neovirano prodajati celo v javnem časopisju!

Nesramnost Šušterčičancev. Ako prideš od tej ali od tej uri na okrajno glavarstvo v Ljubljani, naletiš gotovo na bivšega šentvitskega župana Belca. In čemu ti pogosti obiski? Splošno se sodi, da bi se ta mogotec silno rad spet urinil v občno na mesto odstopivšega gerenta. Zato je kuhan in pečen pri okrajnem glavarju, ki si silno prizadeva njegovim željam ustroči. Menda jim še ni dovolj izdajstev in nerednosti v občini. Gospodom svetujemo, naj raje poskrbe, da se skoraj izvrši revizija šolskih, aprovizacijskih in občinskih računov. In nikar naj ne pozabijo, da ne živimo več v dobi Šušterčičevega absolutizma. Ljudje, ki so že po razkolu v SLS bili stebri takratne nove Šušterčič-Kregarjeve SLS, ne smejo nikdar več v javnost, ne kot gerenti, ne sicer politično ali upravno. To naj si oni in — drugi zapomnijo.

Ponesrečena demonstracija. LDU. Beograd, 3. junija. Iz Bukarešte javljajo, da je prisostvovalo mitingu, dne 29. maja jedva 1000 ljudi. Od politično ni bilo nikogar. Udeleženi so bili le dijaki, ki so kilkali proti Srbiji in Franciji.

Zahvala, LDU. Beograd, 3. junija. Odbor koroških beguncev v Ljubljani brzojavlja: Vzdoroščeni po lepih uspehih osvobodilne akcije na Koroškem, se zahvaljujemo Srbom na bratski pomoči in prosimo, da ne popuste, dokler niso oti vsi Slovenci izpod težkega nemškega jarma. Mir, red in varnost življenja in imetka na Koroškem so mogoči le, ako zasedejo jugoslovanske čete Celovec, Beljak in Ziljeko dolino. Prosimo tedaj za nadaljno izdatno pomoč.

Tragedija srbskega naroda. Včeraj je predaval slavni srbski pisatelj Branislav Nušić v opernem gledališču o tragičnejši srbskega naroda. Gledališče je bilo zasedeno do zadnjega sedeža; na obeh stojiščih se je trlo mladega poslušalstva. Ko se je prikazal Nušić na odru v sredj med poklonjenimi venci in cvetjem, izbruhnil je buren aplavz, ki ni hotel kmalu ponehati. Predstavitelj se je ginjen zahvalil za ovacije, poudarjajoč, da ne smatra teh ovacij prirejenim njegovj osebi, ker sam tega ne zasluži, ampak srbskemu narodu in jugoslovanskemu uedinjenju. — Predavanje je bilo izredno zanimivo, občinstvo mu je sledilo z napeto pozornostjo. Z lahko kretljivo rok, z izrazito mimiko je predavatelj podajal sliko za sliko v krasnem jeziku, polnem pesniškega vzmeta. Svoje srčno, polno srčno boi svojega naroda je ovil v čarobno poezijo, prepleteno s mnogotrojnimi poetičnimi pripodobami: ponosno plove po morju ogromna ladja »Titanic«, sama zase mala država. Vsega ima na krovu: mlade» butnega življenja, gledališče, zabave. Pa se zaleti v ledeno goro in mala država vtone. Bujno se je razvijalo življenje v Srbiji, na j nankrat pada v bok neprijetih in cela država vtone. Kakor lava iz vulkana jo opustoši nepričeti. Vrstijo se nam pred očmi pretresujoče slike onih prvih nesrečnih dni leta 1915. Ne vaa, le nekatero — kdo in kdaj bi

popisal vse gorje naroda — mučenjaki! Vidimo trdnje, izmučene vojnike, onemoglo starčje, bolno in sestradano dečo, tuče matine, vidimo vse srbski narod, prežoban, sestradano, krvaveč iz nebrojnih ran in telesnih ran od prve do zadnje postaje njegoveta križevnega pota. Spremljamo ga vse od Beograda do mosta vzdihov, ko se poslavlja od domačega polca in zraka, od domače grude, spremljamo ga skozi puste in neprijazne albanske gore do sinjega Jadrana, kjer pričakuje umirajoč rešilnih ladij. Vidimo med njim ostivelega kralja. Vse njegovo spremstvo: trije častniki in šest vojakov. Telesno onemogel je še vedno junak. Peč, oprajoč se na rame svojega spremljevalca, zapušča s celim svojim: narodom domačo grudo. Potrpežljivo prenaša s svojim narodom vse njegovo trpljenje. »Nečem! To je Tvoje! Vzel sem ti vse, polje, kočjo, domovino. Ne morem ti vzeti še zadnjega grizljeja.« reče tretje pozivniku, ko mu ta ponudi zadnji hleb kruha, ki ga hrani za najhujši glad.

Bajka! Kot so nam naši dedje pripovedovali imunašva naših pradedov, tako bome mi privedovali svojim vnukom. Nihče si ne bo mogel predstavljati grozne resnice, vse bo le bajka, bajka, in vendar je res! Narod je šel skozi grozne muke in jih je prenesel.

TAJNA SEJA NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA ZARADI ZUNANJEPOLITIČNEGA POLOŽAJA. — MINISTRSKI SVET.

Beograd, 4. junija. Danes popoldne se je vršila tajna seja Narodnega Predstavnštva v obliki parlamentarne konference. Ministrski predsednik Protić je izvestil parlament o zunanjepolitičnem položaju in povedal, da se baš danes dosepele važne brzojavke iz Pariza, ki pa do svečer še niso bile dešifrirane. O vsebini brzojavk se bo jutri posvetoval ministrski svet. Informacije ministrskega predsednika je sprejel parlament na znanje.

Zaradi velike važnosti vnanjepolitičnih dogodkov, ki se sedaj odigravajo v Parizu, je parlament aklenil binokotne počitnice omejiti na najkrajši čas, tako, da se bo prihodnja seja Narodnega Predstavnštva vršila že v sredo po binokotih.

STRAH PRED AGRARNO REFORMO PRI HRVATSKIH VELEPOSESTNIKI.

Beograd, 4. junija. Različni poslanci in člani vlade so dobili iz Zagreba neko brošuro, katere vsebina je govor ministra za agrarno reformo dr. Poljaka, katerega je baje (!) imel na nekem shodu v Vinici (?) Konstatirati je, da je ta brošura sestavljena po popolnoma izkrivljenih beležkah nekoga ministrskega govora in je izdana brez ministrske vednosti in je grda mistifikacija javnosti, pripravljena od gotovih veleposesniških krogov, ki uporabljajo v boju proti ministru dr. Poljaku najrazličnejše intrige in objavljajo njegov govor falsificiran, da bi ga javnosti predstavili kot nekakega boljševoika in demagoga. V parlamentarnih krogih se trdi, da že ime tiakarne (>Hermesc) na dotični brošuri jasno kaže, iz katerih krogov dotična brošura ishaja.

PREDLOGI FINANČNEGA MINISTRTVA.

Beograd, 4. junija. Vlada je sprejela predlog finančnega ministra, po katerem bo vsled nedostatka dovolj kvalificiranih konceptnih uradnikov finančno ministristvo sprejemalo tudi pravnike, ki so šole pravniške študije absolvirali in še nimajo popolnih izpiztov, kot konceptne praktikante. V slučaju potrebe bo finančno ministristvo sprejemalo tudi še neabsolvirane juriste kot aspirante. Nadaljnje napredovanje dotičnih uradnikov bo seveda odvisno od polaganja izpiztov.

USPEH DRŽAVNEGA POSOJILA.

Beograd, 4. junija. Kakor se izve iz krogov finančnega ministristva, je državno posojilo znatno prepisano.

IMENOVANJA V POŠTNI SLUŽBI.

Beograd, 4. junija. Za generalnega ravnatelja v ministristvu pošte in telegrafa je imenovan bivši ravnatelj zagrebške poštne direkcije Pavel Hazič. Poleg njega je imenovana še cela vrsta višjih uradnikov in voditeljev v poštno ministristvo, med drugimi: za načelnika personalnega oddelka v rangu načelnika višjega poštnega inšpektorja Vladoje Trautner, za načelnika administrativnega oddelka dr. Dragotin Frank, za inšpektorje v rangu II. razreda so postavljeni poštni svetniki: Jakob Vrečko, Nikola Vučetič, dr. Zeljko Horvat, Mihajlo Njezdić in Dragotin Radović. Za pomočnika načelnika v predsednišalnem oddelku je imenovan Stojka Karbavac, za pomočnika poštnega oddelka »C« pa dr. Fran Paulič.

BINKOSTNE POČITNICE MINISTROV.

Beograd, 4. junija. Minister za pošto in brzojav dr. Edo Lukinč se odpoije v petek na daljši dopust. Za časa njegove odsotnosti ga bo nadomeščoval minister verstva dr. Alaupović. Minister dr. Korobeč in dr. Kramer se isti dan odpeljeta čez praznike domov in sicer dr. Korobeč v Maribor, dr. Kramer pa v Trbovlje.

SEJA DEMOKRATSKIH ZAJEDNICE O AGRARNI REFORMI.

Beograd, 3. junija. (Zakamelo.) Danes popoldne je v pet ur trajajoči seji razpravljala Demokratska zajednica ob udeležbi ministra za agrarno reformo dr. Poljaka o resoluciji, katere naj Demokratsko zajednica veče pri sklepanju zakona o agrarni reformi. Sprejeti sta bili po izredno izrpalni razpravi dve točki resolucije in sicer prva glasoma, druga pa s večino glasov. Preglasovani člani so izjavili, da kljub temu sodelujejo tudi še naprej. Jutri se debata nadaljuje. Pred razpravo je postal ob velikem, napetem pričakovanju navzočih poslancev minister Pribičević poročilo o zunanjepolitičnem položaju. Zahteve na polju državne uprave so tvorile tudi danes predmet vsestranskih predlogov.

ZAKON O DRŽAVLJANSTVU.

Beograd, 3. junija. (Zakamelo.) Parlamentarni odbor za zakon o državljanstvu je danes v svoji seji, kateri je prisostvoval poleg vladnega referenta dr. Sagadina tudi minister dr. Kramer sprejel zakonski osnutek, kakor ga je predložila vlada, potem, ko je sama pristala na želje odbora in v tem smislu redakcijo revidirala.

Po novem zakonu pripade državljanstvo vsem, ki so bili državljani Srbije, Črne gore ali pripadniki Bosne in Hercegovine in ki imajo domovinsko pravico v kaki občini bivše avstro-ogrske monarhije, ki leži v našem ozemlju.

Oni Srbi, Hrvati in Slovenci, ki imajo domovinsko pravico v občinah našega narodnega teritorija, ki ne pripada naši državi (Trst, Gorici itd.) in ki žive že sedaj stalno v naši državi ali pa se po pravu opcije priselijo, dobijo državljanstvo, če se pri politični oblasti prijavijo, da žele postati naši državljani.

S tem se je ugodilo želji vseh onih naših sobratov, ki imajo domovinsko pravico v okupiranih krajih našega narodnega ozemlja.

Glede prebivalcev naše države drugih narodnosti se zakon postavlja na načelo narodne samoodločbe, vendar pa tudi v tem pogledu vsebuje utemeljeno razlikovanje. Prebivalstvu slovenske narodnosti daje zakon pravico opcije za državo svoje narodnosti v roku enega leta. Prebivalstvo drugih, ne-slovenskih narodnosti, pa deli po tem, ali so zadobili domovinsko pravico v občinah našega ozemlja pred letom 1871. ali pozneje. Od te dobe se namreč značenja ona umetna in nasilna invazija Nemcev, Madžarov in Židov v naše pokrajine, kateri je žele zrušitev avstro-ogrske monarhije napravila konec.

Onim, ki so se pred letom 1871. došli v naše ozemlje (Koševarji, Švabi v Banatu) se daje pravica, da v roku dveh let po sklepu definitivnega miru optirajo za državo svoje narodnosti in se iselijo, oni pa, ki so prišli kot avantgarda germanizacije in madžarizacije po letu 1871. v naše kraje, se morajo v istem roku izjaviti, ali sprejmejo državljanstvo. S tem se jim torej a priori ne prizna našega državljanstva. Če se izjavijo za naše državljanstvo, še s tem niso postali državljani, ampak dobe državljanstvo šele tedaj, če pristojna oblast to prijavo vzame na znanje in jo odobri. Ako se ne odobri, se morajo iseliti.

S tem seveda ni rečeno, da se hoče vse te iseljenice istirati iz države. Hočemo imeti le proste roke glede onih, ki se ne morejo in neboje živjeti v nov položaj od katerih ni pričakovati, da bi bili lojalni sodržavljani.

Ves zakonski osnutek se pričobi v prihodnjih dneh.

ITALIJANI RUJEJO TUDI V ALBANIJU.

Beogradu, 4. junija. »Pravda« poroča iz Prizrena o organiziranih napadih Arnautov na mejni Albaniji in v Ljumi. Od vjetih Arnautov se je izvedelo, da organizirajo te napade italijanski provokaterji, ki so stvarili že močno organizacijo za napad na Prizren. Radi tega so posadko v Prizrenu že ojačili.

NOVO PREDSTAVNIŠTVO DEMOKRATSKE ZAJEDNICE.

Zagreb, 4. junija. »Hrvat« poroča iz Beograda, da so bili izvoljeni v predsedstvo Demokratske Zajednice poslanci: Dragotin Pečič, dr. Voja Marinković, Božo Popović in Adolf Ribnikar. (Klub »Demokratske zajednice« tvorijo člani Demokratskega kluba, kluba srbijanskih samostalcev, kluba srbijanskih naprednjakov ter kluba srbijanskih nacionalcev. Predsednik omenjenih klubov tvorijo predsedstvo »Demokratske zajednice«. Poslanec Pečič je predstavitelj samostalcev, Voja Marinković naprednjakov, Boro Popović nacionalcev, Adolf Ribnikar pa Demokratskega kluba. Vest »Hrvata« o volitvi predsedstva »Demokratske zajednice« je netočna, ker se sploh ni vršila. — Op. uređ.)

POBOŽNA ŽELJA »HRVATA«.

Zagreb, 4. junija. »Hrvat« poroča iz Beograda, da je zavladalo med člani Demokratskega kluba veliko nesoglasje in da se pričakuje, da bo v kratkem zopet izstopilo iz kluba pet do šest članov.

ZAVIST.

Zagreb, 4. junija. »Hrvat« poroča iz Beograda, da je v ponedeljkovi seji Na-

rodnega Predstavništva napadel poslanec Skorič, nacionalist, one svoje bivše pristaje, ki so vstopili v Demokratiški klub, in jim očital, da so za časa avstro-ogrske okupacije izmagovali Srbijo in pošiljali blago v monarhijo.

SPLIT MINISTRU DR. TRUMBČIU. Zagreb, 4. junija. V Splitu se je sestel poseben odbor, ki mu stoji na čelu profesor Barać, častni predsednik pa je splitski župan Tartaglia. Odbor si je postavil nalogo, da zgradi dr. Trumbčiču za njegove zasluge v jugoslovanskem odboru in kot prvemu zunanjemu ministru naše države na lepem mestu ob morju vilo. Odbor bo obenem izvršil vse priprave za dostojen sprejem dr. Trumbčiča, ki se bo vrnil v domovino še koncem tega meseca.

ZBOROVANJE »DRUŠTVA SLOVANSKE VZAJEMNOSTI« V BEOGRADU.

Zagreb, 4. junija. »Društvo za slovansko vzajemnost« ima jutri v Beogradu javno manifestacijsko skupščino, na kateri se bo obravnavalo o pomoči Jugoslovanom v Rusiji in njenim emigrantom. Na skupščini bo govoril 1 Rus, 1 Srb, 1 Hrvat in 1 Slovenec.

Neodrešena domovina.

Kako je v resnici »regulirana« valuta v zasedenem ozemlju. Iz Trsta in Gorice se nam poroča, da je imela zamjenjava kron v laške lire popolnoma drugi uspeh, nego je bilo obljubljeno tamošnjemu »rešenemu« prebivalstvu. Vkljub vsem naredbam, kaznovanju t. t. d. stanje življa, obleke itd. se da v liri a h ravno toliko, kot preje v kronah, vsled tega zahtevajo uradniki in drugi nastavljenici iste prejemke v liri a h, kar je bilo popreje v kronah. Zopet dokaz, kako težavno je reševanje valutnih vprašanj potom enostavne določitve relacije.

Kako izpreminjajo Lahi svoje primke. V Trstu z vso naglico izpreminjajo Lahoni svoje primke. V nekem laškem listu čitamo, da se imenuje Oskar Jerzabek odslej Calligaris, Albrecht Alberti, Umberto Jerchig se bo zval Venuti, Jos. Laurencich Laurenti, Bradach bo Bradassi, Passauer bo Passauro, Zweek bo Conforto, Corsich pa se vrne k svojemu prvotnemu primku Corsi. Torej Koršič se je zval prvotno Corsi, ali Jugoslovani in Avstrija, ki je hotela vse Lahe poslovaniti, so prenaradili njegov primke v Koršič! Da se primke izpreminijo, se je treba kratko malo zglasiti pri gubernatoratu, kjer napravljajo iz najčistjših jugoslovanskih primkov pristno laško.

»Battaglioni di combattimento« Poročajo nam, da se laška šolska mladež v Pulju uvršča v nekatere posebne »battaglioni di combattimento« Vezbajo jih laški častniki. Kaj hočejo z njimi ubraniti Reko pred Jugoslovani?

Na vojnem sodišču v Pulju se vršijo vsak dan razprave proti Jugoslovanom, katere obsojajo v ječe na leta in leta. Večinoma jih preganjajo radi tega, ker bače ne izkazujejo dolžnega spoštovanja laški vojski in laški zastavi, ker omalovažujejo laške zmage in ker vsikljajo: »Živela Jugoslavija, živila republika (kar je za laško ušesa posebno strašen zločin) itd. Trebalo bi pobrigati se za to, da bi procese tega laškega vojnega sodišča obnovila interalirana komisija.

Slovanski svet.

Položaj na Slovaškem. Antantina pomoč.

Praga, 3. junija. Po zadnjih poročilih se je položaj na Slovaškem izboljšal. Češke čete so ustavile prodiranje madžarskih rdečih gard. Danes je bil socialistički blok v avdienci pri predsedniku Masaryku, ki se je pridružil njegovemu stališču, da je potrebna složna strankarska politika. »Pravo Lidu« napada ostro Béo Kuna, poudarjajoč, da so madžarski komunisti odvržali maske in se izneverili dani obljubi, ker so obljubljali, da nimajo nobenih sovražnih namenov proti Čehoslovaški, ki pred tedni ni dovolila, da bi madžarski aristokrati pod vodstvom grofa Bathianya postavili protiboljševiško armado z 2000 častniki. Danes je minister za narodno obrambo Václav Klofáč pred zastopniki časopisov izjavil, da bo vlada poslala pomoč na Slovaško. Takisto je tudi šef generalnega štaba general Pelle v govoru, ki ga je imel pred nekaj dnevi, obljubil, da bo sovražnika, ki je zakrivil velike bestiialnosti, potolkel s pomočjo antante.

Naši ameriški rojaki so započeli veliko akcijo, da zbero primeren kapital za izdajanje mladinskega lista. Čim bo nabranih 1000 naročnikov, izide prva številka »Mladinskega lista«, ki bo izhajal v slovenskem in angleškem jeziku.

Zavezniki.

Potovanje romunske kraljevske dvojice. LDU Sibini, 2. junija. (RDU Dacia.) Pri slovesni pojedini na čast romunske kraljevske dvojice v Sibinju, je predsednik državnega sveta Maniu imel govor o duhu in značaju združive Erdeliskega ter izpod ogrskega jarma rešenih pokraju z romunskim kraljevstvom in je izjavil, da se je ta združitev mogla izvršiti samo zaradi tega, ker je sodeloval kralj in je uspešno nastopala romunska armada. Nadomeščujoč ministri predsednik je razpravljal o vzrokih navdušenja, ki ga je mogla kraljeva dvojica s svojim sprejetjem

opazovati na vsem svojem potovanju. Govornik je izjavil, da se mora poročiti vprašanje Banata rešiti čim prej. Ministrski predsednik Bratianu da si kar najbolj prizadeva, banatsko vprašanje rešiti mirnim putem, da pa je trdno odločen, ne popustiti v nobenem pogledu. Kralj Ferdinand je govoril o vtiših, ki jih je bil doblil na svojem potovanju, ter je izjavil, da je nad vse zadovoljen s tem, kar je videl. Glede Banata da bo storil vse, kar je sploh mogoče storiti, da se uveljavljajo pravica in zbrani krivica. — Romunska kraljeva dvojica se je s svojega potovanja po Erdelskem in po osvobodnem, doslele ogrskem ozemlju, vrnila v Bukarešto. Na kolodvoru so jo sprejeli vsi ministri. Častna stotinja ji je izkazala čast.

Italija.

Agrarno gibanje na Padovanskem je bilo postalo, kakor se da posneti iz listov, že jako nevarno. Na Veroneškem je bilo agrarno gibanje že boljševisko in boljševiski značaj je dobivalo tudi že v padovanski provinci. Vsled tega so se lastniki zemljišč precej vdali, zvišali dmino in znižali delavnik. Poslanec Miani je izdal posebno pismo na prebivalstvo, kako da kmetijstvo nujno potrebuje mirnih in plodovitih časov.

»Sokol L.« naznanja, da se njegova občina letna prirreditve za javno telovadbo vrši dne 6. julija 1919. Toliko v obvestilo in vpoštevane bratskemu članstvu, ki je naklonjeno Sokolstvu. — Na zdar! — Odbor.

Salonski orkester »Sokola L.« rabi nujno kapelnika in poziva tem potom vse brate in Sokolstvu naklonjene godbenike, da priskočijo na pomoč, eventualno tudi proti primerni odškodnini. — Obenem se pozivajo vse brate, ki imajo veselje do glasbe in sami igrajo katerikoli instrument, da se zglase pri bratu Alojziju Matelčiču v Anončni pisarni. — Na zdar! — Odbor.

Sokolska župa Ljubljana L. priredi sklepom svojega občnega zbora letošnji svoj župni zlet v Kočevje. Že sedaj opozarjamo vsa bratska društva, da naj vpoštevajo pri svojih prirreditvah dan župnega zleta v Kočevje, dne 17. avgusta 1919. — Na zdar! — Predsedstvo.

Dnevne vesti.

Popis tujcev. Na podlagi naredbe poverjenstva deželne vlade za notranje zadeve v Ljubljani z dne 31. maja 1919, št. 4470/predp. policijsko ravnateljstvo razglasuje, da se morajo takoj na policijskem ravnateljstvu v Ljubljani, H. nadstropje, soba št. 12 prijaviti sledeče osebe, pri družinah pa družinski predstojniki, s tozadevno izdanimi modrimi zglasilnicami in sicer: 1. Vsi pripadniki Nemčije, Nemške Avstrije, Ogrske, Bolgarske in Turčije; 2. vse osebe nemške in madžarske narodnosti, ki niso vsaj 30 let že pristojni v katerikoli občini sedanjega kraljestva Srbov, Hryatov in Slovencev in 3. vsi oslovljeni iz javne službe in njih svojci. Potrebne zglasilnice so na razpolago na vseh stražnicah in v zglasilnem uradu. Prestopki te naredbe se bo kaznovalo po § 9. zakona z dne 5. maja 1869, drž. zak. št. 66 z globo do 2000 K ali zaporom do 6 mesecev. — Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani, dne 4. junija 1919.

Slovensko - francoska organizacija. Ravnateljstvo slov. franc. organizacije naproša člane cercla, da se zberejo v petek 6. t. m. ob 5. uri popoldne na vrtu Narodnega doma, kjer se bodo fotografirali v skupinah.

Visokošolski transport. Vsi gospodje in gosposodične, ki so se javili za visokošolski transport v Čeho - slovaško republiko, naj pridejo v petek 6. junija v Narodno kavarno ob 17. uri na razgovor. Transport gre 7. junija. Janežič Pavel, cand. med.

Prememba imena. Deželna vlada za Slovenijo je dovolila rezervnemu nadporočniku gospodu Antonu Petelinu premeniti svoj primke v Savič.

Osebnostna vest. Konstatiramo, da se naša vest o ustavitvi uvodnih preiskavi zoper Aleksandra Franka ne tče krojaškega mojstra na Opekarski cesti, marveč nekega istoimenskega čevljarstvega pomočnika iz Vodmata.

Iz Istre. Dne 28. maja se je poročila v Vodich v Istri hčerka tukajšnjega lastnika in ravnatelja zasebnega učnega zavoda, gosp. Josipa Christofa, gđ. Pavla Christofa, učiteljica v Hrušici pri Podgradu, z gosp. Gušti Ribaričem iz znane narodne rodbine iz Vodice. Mlademu jugoslovanskemu paru obilo blagoslova in sreče!

Razpis profesorskih mest. Na državni obrtni šoli v Ljubljani je razpisanih za prihodnje šolsko leto 9 učnih mest IX., ozir. VIII. čin. razreda in sicer: troje učnih za stavbne inženjerje, troje učnih mest za strojne inženjerje, eno učno mesto za inženjerja - elektrotehnikarja, eno učno mesto za dekorativno in figurarno risanje in eno učno mesto za obrtno trgovske predmete. Prošnje je vložiti do konca t. m. o. potom šolskega ravnateljstva na poverjeništvu za uk in bogočastje.

Službo pisarniškega oficijanta (ali oficijantke) je razpisana na državni obrtni šoli v Ljubljani. Prošnje je vložiti do 20. junija t. l. na ravnateljstvo. Tipografska kolonija na Širokem bregu. V nedeljo se je vršilo v »Royal« z Zagreba posvetovanje glade

zgradbe tipografske kolonije na Širokem bregu. Kolonija se gradi v obliki vil po najmodernejšem, angleškem sistemu. Posamezne vile se gradijo na troške konzorcija in kupci jih odplačujejo potom dolgoletne amortizacije. V prvem »kolos«, h kateremu je povabljen tudi društvo novinarjev, se gradi okoli 100 vil. Neko veliko gradbeno podjetje bo projekt financiralo.

Užitinski davek. Kakor znano, se udeležuje kranjska dežela pri zakupu državne užitnine že od leta 1891. Užitnino pobirajo deželni užitninski uslužbenci. Ali bi ne kazalo, da bi se to uredilo tako, kakor je imelo tržaško finančno ravnateljstvo na Primorskem, kjer pobirajo finančni stražniki užitnino na vino in meso? Če je bilo na Primorskem svoj čas izpeljivo, bi se gotovo dalo tudi na Kranjskem, oziroma v Sloveniji. Na več krajih na Kranjskem so poleg oddelkov finančne straže tudi užitninski uradi. Čemu dvojnih uslužbencev, režija je vendar draga stvar. Deželni užitninski uslužbenci bi bili pa gotovo bolj zadovoljni, da bi jih država pridelila finančni straži.

Zveza jugoslovanskih planinskih društev. Nedavno tega je imelo »Hrvatsko planinarsko društvo« v Zagrebu svoj letni občni zbor, na katerem se je sklenilo delovati na to, da se osnuje skupno jugoslovansko planinsko društvo ali pa vsaj zveza jugoslovanskih planinskih društev. Doslej obstojita samo »Slovensko planinsko društvo« in »Hrvatsko planinarsko društvo«, dočim Srbi še nimajo svoje turistične organizacije. Kazalo bi torej organizirati skupno jugoslovansko planinsko društvo in sicer po vzorcu sedaj obstoječega slovenskega društva. Inicijato za to naj bi vzelo v svoje roke SPD, kot najstarejša in najmočnejša turistična organizacija na slovenskem jugu, ki nam daje tudi s svojim uspešnim delom v prošlosti največ jamstva za ustanovitev jake, življenja sposobne združive jugoslovanskih planincev. Delo ne bo težko: spremiti bo treba samo ime »Slovenskega planinskega društva« in izpolniti odbor s hrvatskimi in srbskimi zastopniki, pa bo ideja o zajedniškem jugoslovanskem planinskem društvu uresničena.

Turistovski hotel »Allažev dom« v Vratih, ki je bil med vojno zatvorjen, se z letošnjo sezono zopet otvori. Otvoritev bo 8. junija t. l. in bo hotel od tega časa dalje do konca sezone dobro preskrbljen z jedjo in pijačo. Oskrbovanje hotela je »Slov. planinsko društvo« izročilo gđ. Marici Jerajevi, ki je pred vojno več let v splošno zadovoljnost oskrbovala turistovski hotel v Kamniški Bistrici.

Padel je dne 29. aprila v bližini Tinja na Koroskem eden najvrednejših častnikov celjskega pešpolka, jurist Ivo Kieslinger, doma na Teharjih. Poveljeval je 1. bojni stotniji in bil pri prvem ljubljani in čistan kot malokateri. Njegovo junaško srce in nad vse dobrodušen, blag in možat značaj ostaneta vsem njegovim številnim tovarišem, prijateljem in znancem v najlepšem in nepozabnem spominu. Srečno je preстал vse opasne grozote minole vojne, dasi je bil kot delodajec pri rusinsko - poljskem pešpolku št. 80. domalega v vseh frontah. Povrniti se je povodom splošnega poloma naposled iz Macedonije, vstopil je v službo zopet pri domačem polku in bil meseca grudna poslan s svojim oddelkom v tužni Korotan, na kolega zvestem braniku je postalo njegovo mlado, idealno in nadebudno življenje žrtve oholega in zahrbtnega nemškega nasilja. Bil je zapisan junaški smrti za svobodo svoje prave slov. domovine, koji je bil vsikdar zvest in veren sin. Sicer pa: Umreti za blagor očine — bodi Slovenec ponos: osobito v današnjih dneh, ko gre za prapor in čast njene istinite svobode. In ta okolnost naj bi njegovim izredno bridko prizadetim svojim kolikortoliko blažila globoko rano bridke žalosti vsled nenadne, krute izgube najdražjega sina in najboljšega brata.

† Oton Bayr. Dne 25. maja letos, umrl je v Ljubljani po dolgi, mučni boleznij »Oton Bayr, vpkojeni prvi ravnatelj »Kmetске posojilnice za ljubljansko okolico« v Ljubljani in dne 27. maja smo ga pospremili na njegovi zadnji poti v mirno domovanje na ljubljanski javni, skupni vrt, k Sv. Križu. — Oton Bayr je bil soustanovitelj in duša »Kmetске posojilnice« in kot tak izredno delaven za njen procvit. — Iz malih začetakov, se je posojilnica po njegovi zaslugi razvila v mogočen zavod ter se polagoma iz skromnih Knezojih prostorov, preselila v svojo lastno palačo. — Blagi pokojnik in tudi že umrli mu tovariš A. Jenko, sta upravljala tam na Marije Terezije cesti vse posojilnične posele, katere danes vrši cela vrsta posojilničnih uradnikov. — Bayr je bil izredno nadarjen posojilničar in pravi stebel »Kmetске« s strankami, ki so iskale v zavodu posojil, je bil izredno prijazen in do skrajnosti postojljiv. Marikatara stranka mu ve še danes globoko hvalečnost za njegove usluge. — Naj bodo te vrstice skromen spominček na grob možu pošteniaku in blagi dušij vsaj ga bodo moral kdaj zgodovinar slovenskega posojilništva uvrstiti med prve može, ki so v tej stroki med nami pač orali ledino, pa vžili malo hvalečnosti. — Ave, anima pia!

Obrtni Vestnik. Izšla je že peta številka tega stanovsko - strokovnega glasila slovenskega obrtniškega stanu. Vestnik je mnogovrstna in bogata, Vsem slovenskim obrtnikom toplo priporočamo ta stanovski list, ki hoče koristiti slovenskemu obrtniku in podjetniku in širiti stanovsko zavest. Naroča se pri upravništvu Obrtnega Vestnika v Ljubljani, Dunajska cesta št. 20.

Brivnice bodo odprte na Binkoštno nedeljo do 12. ure popoldan, na Binkoštni ponedeljek celi dan zaprte.

Odskladijanje smeti na prepovedanih prostorih. Nekatero stranke stresajo smeti in druge odpadke kar na cesto ali na kup na druge prostore, zlasti pa na bregove Ljubljanice. To je sploh prepovedano pa sedaj v poletnem času radi povzročenege smrada za zdravje izvanredno nevarno. Smeti, pepel in drugo

Najnovejša poročila.

(Naša izvirna poročila.)
Protest naše delegacije.

Pariz, 4. junija. Pariški »Journal des Debats« prinaša vest, da dajejo nemški mirovni pogoji Avstriji izredno povoljno mejo in druge ugodnosti. Naši delegati so izjavili, da so iznenadeni, da se odobrava Nemcem na Koroskem več, nego so zahtevali. Delegacija je vložila energičen protest, da bi Nemška Avstrija dobila slovenske kraje okrog Beljaka, kakor tudi protest, da bi Italija dobila več, kakor ji daje londonski pakt. Izjavili so, da če se sprejmejo taki pogoji, ostane Slovenija okrnjena na vseh straneh, kar bi značilo isto, kakor delitev Poljske. »Journal« izjavlja, da se medela v interesu miru, da dobe Jugoslovani več.

Trumbčičeva izjava. Naše zahteve.

Pariz, 4. junija. Trumbčič izjavlja našemu dopisniku: Informacije iz avtoritativnih virov dajejo sledečo sliko položaja v jadranskem vprašanju. Predzident Wilson vzdržuje svoje stališče, pred kratkim izjavljeno, in je pripravljen, da sprejme kompromis, ki bi ga poprej sprejeli obe nasprotni stranki. Tudi soglasja s tem, da predloži ameriška delegacija jugoslovanski delegaciji laški predlog, ki ga je sprejel tudi Tardieu, predsednik centralne teritorialne komisije. Ta predlog ustvarja vmesno državico z Reko, Italiji pa daje zunanje dalmatinske otoke, (Via, Bišev, Sušac, Lastovo, Svetac, Brusnik, Kamnik, Jabuku in Pelagruž). Naglašam, da razširja italijansko časopisje o tem predlogu krive vesti, ker ta predlog ne daje mesti Zader in Šibenik laški suverenosti, nasprotno, daje jih Jugoslaviji. Jugoslovanska delegacija je odgovorila na ta predlog, da v načelu sprejema misel reške vmesne državice, zato da vzdrži soglasje z zavezniki v sedanjih okoliščinah, toda pridržuje si izvestne korekture: 1. Meje te državice smeje segati samo do Rečice in ne smeje obsekovati Sušaka in otoka Krka, marveč mora to ostati Jugoslaviji. 2. Državica naj bi obsegala vse sodne okraje Pazin, Labinj, Buzet, Voleško in otok Cres. 3. Zunanji otoki Dalmacije, ki leže pred Zadrom in Šibenikom, morajo pripasti Jugoslaviji. 4. Nadaljni zunanji otoki Lošinj, Vis in Lastva morajo pripasti Zvezi narodov, da dobi Italija strateške garancije. 5. Jugoslovanska delegacija je zahtevala kot kompenzacija za te koncesije popravno mejo na Koroskem, kakor tudi da dobe Slovenci komitete Zala in Zelezno na Ogrskem. 6. Razven tega zahteva 250.000 tun bivše avstro-ogrske trgovske mornarice za Jugoslavijo. — O teh točkah se vrtili diskusija. Ameriška delegacija je te točke sprejela kot temeljne in pri ostalih delegacijah zaveznikov so te zahteve bilo prijazno sprejete. Laška delegacija se trdovratno upira zlasti glede obsega reške državice v Istriji (Pazin) in glede suverenosti Zveze narodov nad zunanjimi otoki.

KONFERENCA DELEGATOV Z ANANTINIMI DRŽAVAMI — WILSON.

Pariz, 4. junija. Pichon, Balfour in Lansing so imeli včeraj dolgo konferenco z jugoslovanskim delegatj o njihovem predlogu za rešitve jugoslovanskega vprašanja. Pričuje se, da bo predsednik Wilson, ki je podpisal aranžma, porabil vso svojo avtoriteto, da bo ta aranžma sprejet tudi od Lahov. Antantini državniki so sprejeli na znanje, da smatra naša delegacija svoj predlog za minimum, od katerega ne more na noben način odstopiti. Jugoslovanski delegati bodo danes predložili še eno spomenico.

WILSON VSTRAJA.

Pariz, 3. junija. »Chicago Tribune« je isvedela iz dobrega vira, da je Wilson predložil Clemenceau-u in Lloyd Georgu spomenico, v kateri izjavlja, da se hoče točno držati izjav od 7. maja in da odklanja, da bi se spremenile finančajne in ekonomične določbe v pogodbi z Nemčijo, kakor tudi, da bi Nemčija vstopila že sedaj v Zvezo narodov.

PROTI NEMSKEMU JEDINSTVU IN PRUSOM.

Pariz, 3. junija. Francosko časopisje pripisuje veliko važnost ustanovitvi Porenke republike proti Prusom in pravijo, da znači nemško jedinstvo nevarnost za svetovni mir. Glede pogajanj e Nemci izjavljajo, da na ho obse-

ga suhe odpadke je oddati na mestni voz, ki naznani svoj prihod. Kdor se ne bo pokoril temu opominu, se bo strogo kaznoval po § 109 cestnega policijskega reda.

Mesto občinskih obiskov ob orlikih nastopa zdravniške službe v Rogški Slatini, daruje dr. Franjo Kolterer, kopalniški zdravnik, za koroske bezunce 50 kron.

Položnice. Današnjemu listu smo priložili položnice za cenj. naročnike v Jugoslaviji katerim poteče naročnina. Prosimo, da se blagovolijo čim prej poslužiti, da jim pošiljanje ne zastane. Zakasnelcem se bode list ustavljal dne 25. junija, ako ne dospe naročnina pravočasno.

Najnovejša poročila.

(Naša izvirna poročila.)
Protest naše delegacije.

Pariz, 4. junija. Pariški »Journal des Debats« prinaša vest, da dajejo nemški mirovni pogoji Avstriji izredno povoljno mejo in druge ugodnosti. Naši delegati so izjavili, da so iznenadeni, da se odobrava Nemcem na Koroskem več, nego so zahtevali. Delegacija je vložila energičen protest, da bi Nemška Avstrija dobila slovenske kraje okrog Beljaka, kakor tudi protest, da bi Italija dobila več, kakor ji daje londonski pakt. Izjavili so, da če se sprejmejo taki pogoji, ostane Slovenija okrnjena na vseh straneh, kar bi značilo isto, kakor delitev Poljske. »Journal« izjavlja, da se medela v interesu miru, da dobe Jugoslovani več.

Trumbčičeva izjava. Naše zahteve.

Pariz, 4. junija. Trumbčič izjavlja našemu dopisniku: Informacije iz avtoritativnih virov dajejo sledečo sliko položaja v jadranskem vprašanju. Predzident Wilson vzdržuje svoje stališče, pred kratkim izjavljeno, in je pripravljen, da sprejme kompromis, ki bi ga poprej sprejeli obe nasprotni stranki. Tudi soglasja s tem, da predloži ameriška delegacija jugoslovanski delegaciji laški predlog, ki ga je sprejel tudi Tardieu, predsednik centralne teritorialne komisije. Ta predlog ustvarja vmesno državico z Reko, Italiji pa daje zunanje dalmatinske otoke, (Via, Bišev, Sušac, Lastovo, Svetac, Brusnik, Kamnik, Jabuku in Pelagruž). Naglašam, da razširja italijansko časopisje o tem predlogu krive vesti, ker ta predlog ne daje mesti Zader in Šibenik laški suverenosti, nasprotno, daje jih Jugoslaviji. Jugoslovanska delegacija je odgovorila na ta predlog, da v načelu sprejema misel reške vmesne državice, zato da vzdrži soglasje z zavezniki v sedanjih okoliščinah, toda pridržuje si izvestne korekture: 1. Meje te državice smeje segati samo do Rečice in ne smeje obsekovati Sušaka in otoka Krka, marveč mora to ostati Jugoslaviji. 2. Državica naj bi obsegala vse sodne okraje Pazin, Labinj, Buzet, Voleško in otok Cres. 3. Zunanji otoki Dalmacije, ki leže pred Zadrom in Šibenikom, morajo pripasti Jugoslaviji. 4. Nadaljni zunanji otoki Lošinj, Vis in Lastva morajo pripasti Zvezi narodov, da dobi Italija strateške garancije. 5. Jugoslovanska delegacija je zahtevala kot kompenzacija za te koncesije popravno mejo na Koroskem, kakor tudi da dobe Slovenci komitete Zala in Zelezno na Ogrskem. 6. Razven tega zahteva 250.000 tun bivše avstro-ogrske trgovske mornarice za Jugoslavijo. — O teh točkah se vrtili diskusija. Ameriška delegacija je te točke sprejela kot temeljne in pri ostalih delegacijah zaveznikov so te zahteve bilo prijazno sprejete. Laška delegacija se trdovratno upira zlasti glede obsega reške državice v Istriji (Pazin) in glede suverenosti Zveze narodov nad zunanjimi otoki.

KONFERENCA DELEGATOV Z ANANTINIMI DRŽAVAMI — WILSON.

Pariz, 4. junija. Pichon, Balfour in Lansing so imeli včeraj dolgo konferenco z jugoslovanskim delegatj o njihovem predlogu za rešitve jugoslovanskega vprašanja. Pričuje se, da bo predsednik Wilson, ki je podpisal aranžma, porabil vso svojo avtoriteto, da bo ta aranžma sprejet tudi od Lahov. Antantini državniki so sprejeli na znanje, da smatra naša delegacija svoj predlog za minimum, od katerega ne more na noben način odstopiti. Jugoslovanski delegati bodo danes predložili še eno spomenico.

WILSON VSTRAJA.

Pariz, 3. junija. »Chicago Tribune« je isvedela iz dobrega vira, da je Wilson predložil Clemenceau-u in Lloyd Georgu spomenico, v kateri izjavlja, da se hoče točno držati izjav od 7. maja in da odklanja, da bi se spremenile finančajne in ekonomične določbe v pogodbi z Nemčijo, kakor tudi, da bi Nemčija vstopila že sedaj v Zvezo narodov.

PROTI NEMSKEMU JEDINSTVU IN PRUSOM.

Pariz, 3. junija. Francosko časopisje pripisuje veliko važnost ustanovitvi Porenke republike proti Prusom in pravijo, da znači nemško jedinstvo nevarnost za svetovni mir. Glede pogajanj e Nemci izjavljajo, da na ho obse-

Vremensko poročilo.

Tablica s vremenskim poročilom, vključno s tabelo s stolpci: Mesec, Čas opazovanja, Stanje barometra v mm, Temperatura, Vetromi, Nebo. Podatki za junij: 4. 2. pop. 735.7, 11.3; 9. zv. 735.8, 9.8; 5. 7. zj. 735.3, 6.9.

Padavina v 24 urah 42 mm. — Srednja večerjanska temperatura 10.1, nočna 16.4. — Vremenska napoved za jutro: Večinoma lepo, vetrovno in toplo vreme.

Kultura.

Umetnostna razstava v paviljonu R. Jakopiča se otvori v nedeljo 8. junija ob 11. dopoldne. Razstava obseva štiri delov. En oddelak je namenjen umetniškemu naraščanju. Zastopani so sledeči slikarji: Anžif F., Jakac B., Kos G. A., Milunović M., Pilon V., Šteflec F., Šubić F., Zupan F., Zupanc A. in kiparji: Dolinar L., Kralj F., Stadin M. Drugi oddelak vsebuje stare umetnine iz privatnih zbirk.

Repertoar Narodnega gledališča. Drama 5. junija četrtak popoldne: Krojaček junaček. Dijaška. Izven abonementa. 5. junija zvečer: Za hčer, Amnestija. A 62. 6. junija petek: Zaprtost. C 62. 8. junija nedelja popoldne: Veriga. Znižane cene. Izven abon. 8. junija nedelja zvečer: Pelikan. Izven abon. 9. junija ponedeljek: Zaprtost. 10. junija torek: Za hčer, Amnestija. B 62. 11. junija sredo: Listnica. Bouboche. A 63. Opera: 5. junija četrtek: Madame Favart C 261. 6. junija petek: Zaprtost. 7. junija sobota: Zongler. B 260. 8. junija nedelja: Prodana nevesta. Izven abon. 9. junija ponedeljek: Madame Favart. Izven abonementa. 10. junija torek: Bajaci in Evelina. A 355. 11. junija sredo: Zongler. C 260.

Vaja orkestralnega društva »Glasbene Matice« se vrši v petek, dne 6. junija in ne v soboto, kot domneljeno. — O d b o r.

Osnutek reforme zakona o delavskem bolniškem in nezdognem zavarovanju, ki ga je izdelalo ministrtvo za socialno politiko v Beogradu, je dala Zveza bolniških blagajen prevesti na slovenski jezik in izide prihodnje dni v natisku. Knjiga bo obsegala do 100 strani in bo veljala 20 kron s poštno vred, na kar se opozarjajo zlasti bolniške blagajne, strokovne organizacije, uradi, zdravniki in vsi, ki se bavijo s socialnimi vprašanji. Naročila je naslovljati: Zveza bolniških blagajen v Ljubljani, Turjaški trg št. 4/L.

Spominjajte se zaklada „Slov. sokolske zveze“.

